

HET WIJZE LEVEN: Spiritualiteit als levenskunst

Na de ontroerende getuigenissen van Hilde en Inge in de twee vorige vieringen, is deze tekst een poging om in ONS leven een weg te vinden die naar WIJSHEID leidt.

Vanuit Oosterse, Griekse, Romeinse, middeleeuwse en hedendaagse wijdverspreide verzamelboeken over Wijsheid en wijs handelen, gebruiken we in onze omgangstaal allerhande uitspraken over dit onderwerp. We herkennen-erkennen ze onmiddellijk als Waarheid.

Bijvoorbeeld "Wijs worden door schade en schande"; "Jezelf iets wijs maken - een ander iets wijs maken"... Dat laatste is niet zo erg: die ander merkt dat wel! jezelf iets wijs maken ... dat is pas erg!

Soms zijn er ook tegenspraken in de definities bijv. "Wijs is hij die reist in boeken" en "Wijsheid vindt men niet in boeken, Wijsheid moet men elders zoeken". Soms wordt het ook onjuist gebruikt: "Ze denken de Wijsheid in pacht te hebben", alsof Wijsheid zich daar toe leent!

Is ouder worden synoniem van wijzer worden? "Weer een jaartje grijzer, maar ook een jaartje wijzer???" Ik kreeg de verjaardagskaart met 3 vraagtekens (ze kennen me blijkbaar!) Of komt de Waarheid, Wijsheid uit de kindermond, of is Wijsheid van meet af aan in een mens latent aanwezig, spelen we het kwijt in de loop der jaren en kan het weer ont-dekt worden, en welke weg moet daartoe gevonden en bewandeld worden en zijn er hulpmiddelen daartoe? Het vernieuwde onderwijs speelt daarop in met de slogan:

Van ONDERwijs naar WONDERwijs

Er is een nauwe grens tussen verstand en Wijsheid. Met verstand krijgen we meer INZICHT in de wereld die we kunnen BEGRIJPEN: we verleggen de grens van onze kennis door studie, levenservaringen(de beste leermeester - Cicero), steeds diepere vakkennis (geldt voor alle beroepen), waardoor we verbanden kunnen leggen tussen verschillende domeinen die aanvankelijk niet tot onze wereld behoorden, maar die wel dezelfde zielenkwaliteiten blootleggen: werklust, doorzetting, moed, eerlijkheid, integriteit. Een collega zei me ooit over haar klusjesman: "ik heb nog nooit zo een wijze man ontmoet". Dit erkennen is een wijsheidsuitspraak..

Kennis is niet automatisch WIJSHEID, maar doet wel het besef groeien dat er mèèr is dan weten. Kennis is INZICHT HEBBEN dat UITZICHT geeft op een wijze van ZIJN. Wijsheid is ongrijpbaar, niet te manipuleren, niet te "gebruiken", je kan het niet van de muur halen als een gereedschap in geval van broodnodig. Er over praten, lezen, twisten brengt een mens geen stap dichterbij het BELEVEN van WIJSHEID. Wijsheid zit vaak gekneld tussen twee of meer van mening verschillende mensen, maar het gesprek kan stilvallen als iemand er plots het zwijgen toe doet! De vraag is: is dit een zwijgen uit angst of uit WIJSHEID? Angst voor verlies van vrienden, verlies van de goede sfeer, of is het LOSLATEN en hopen dat er een WIJS woord opduikt dat het gesprek in een goede richting brengt?

Het verstand toont ons de weg van de planning: hoe we de zaken nu moeten aanpakken voor later...Wijsheid overtreft die inspanning, voorbij de grens van het verstaan. Wijsheid is GENADE. We zingen straks: "het hart dat ontvangt" d.w.z. open gaat, zich overgeeft: OVERGAVE.

Angst is de tegenpool van OVERGAVE. Door vlagen van angst stoten wij af wat in onze ziel wil worden opgenomen. In de OVERGAVE van: "kome wat komt"(wat we straks zingen) vragen we dus niet: "verander de situatie waar ik zo bang voor ben, zo tegenop zie, maar geef me de kracht er mee om te gaan, te doen wat moet, te zwijgen of te spreken, te zeggen wat ik doe en te doen wat ik zeg".

HET LICHAAM ALS INSTRUMENT VAN DE ZIEL

" Wat in onze ziel wil worden opgenomen" - "Het hart dat ontvangt" is WIJSHEID

Maar de ziel heeft een huis, het lichaam, waarin ze zich helemaal kenbaar wil maken, zichtbaar, zich uiten. Dat kunnen we vaak merken in de ogen en de gezichtsuitdrukking van jonge kinderen: we zien de gehele innerlijke en uiterlijke rijkdom HARMONISCH weerspiegeld. Dat wonder overkomt de volwassene ook wel eens en dan heeft dat niets te maken met kledij, haardracht, vakantiekleur of maatschappelijk aanzien, maar wèl, op dit ogenblik, met een HARMONIE tussen lichaam en ziel die zich vreugdevol uitdrukt. Er was een tijd dat het leven van de GEEST en dat van de ZINNEN gescheiden was, dat er voor èèn van beiden moest gekozen worden ten koste van de ander; dat het ene het ander kon versterken werd genegeerd. Ons lichaam verwijst ook naar diepe, niet zo zichtbare zielsignalen bv. de ontroering die we voelen bij het kijken naar kunstwerken, het luisteren naar muziek, het lezen van gedichten die ons boven de alledaagsheid heffen maar die ORGANISCH ons "de keel toesnoeren - rillingen bezorgen - tranen opwekken" met andere woorden: het lichaam reageert op wat voedsel is voor de ziel: HARMONIE

Als die harmonie verbroken is gebruiken we in onze taal ook uitdrukkingen als: "Er ligt iets op mijn lever - we zwijgen halsstarrig - we houden het been stijf- we breken ons hoofd daarover - we zijn door de knieën gegaan" enz.

Het lichaam is wijs, het huis van de ziel met drie toegangspoorten maar slechts één sleutel nl BEWUSTZIJN van het GEHEEL, de eenheid van ziel en lichaam.

De biologisch-materiële poort vraagt om gezond voedsel en een ritme van inspanning en rust, zodat alle organen hun werk kunnen doen; en dus kan een vakantie voor ziel en lichaam wél een hervinden zijn van harmonie: dat stralen we dan uit (voor even?)

De psychosociale poort kijkt uit naar deugddoende contacten die medemensen gelukkig maken: ver weg van concurrentieveldslagen, achterdocht, woede, valsheid en nog meer. Wél solidariteit en samenhang: minder "ik" meer "wij" Is het niet dat wat van ons gevraagd wordt?

En door het openstellen van deze twee poorten voor wat juist is, gaat de spirituele poort- soms verwaarloosd - miskend - niet gekend – onverwacht open. Crisis in de materiële wereld, ook in het lichaam, drukt mensen vaak opnieuw met de neus op wat écht belangrijk is: de mens herschikt zijn prioriteiten en ervaart een spiritueel ontwaken. Het INZICHT van:" hoe is het zo ver kunnen komen" biedt uitzicht op een andere weg.

Zijn er hulpmiddelen in de zoektocht naar die andere weg?

Is het mogelijk dat Jezus op ZIJN LEVENSWEG ook voor ons de bakens heeft neergezet die naar het pad van WIJSHEID leiden en ons helpen WIJSHEID te ontmoeten, te herkennen, te erkennen en ons daaraan " over - te - geven", te ontvangen?

Bakens als: vertrouwen, geduld, zachtmoedigheid, medeleven, zelfbeheersing, geloof, hoop en liefde.

De wijze raad van John Wesley (1791) leunt daar helemaal bij aan als een baken voor ons handelen:

"Doe al het goede dat je kunt, met de middelen die je hebt, op de manier die je gewoon bent, op de plaats waar je staat, in de tijd die je gegeven is, voor de mensen die je kent, zolang het je mogelijk is".

Dank aan de vele inspirerende boeken, tijdschriften en gesprekken met vrienden.

Lieve Witdoeckt,
De Lier, 26 januari 2014